

Belangwekkende tentoonstelling in het Prinsessehof

OKS

Ottema-Kingma Stichting

© 2022 OKS-transcriptie

Belangwekkende tentoonstelling in het Prinsessehof.

— Een verzameling oude kunstnijverheid uitgestald. —

— Iedere zomer wordt in het Prinsessehof een tentoonstelling gehouden van kunstnijverheid uit vroeger dagen, gewaard op rijkse wijze zijn verleid, en die daardoor, en door hun ondersoek, vaak meer dan gewone waarde hebben. Ditmaal is niet een bepaalde soort voorwerpen uitgestald; de organen van deze expeditie hebben artikelen van alomtegenwoordige handigheid bijgebracht, die in groepen onderverdeeld in de schilderijruimte van het museum zijn opgesteld.

Een oude taalplank. De hoofdtaal verloor overeenkomst met de bruidstok, zoals die door de meisjes uit Harlingenland (Noorwegen) nog wordt gedragen. (Eigen foto.)

Er zijn zeer belangwekkende stukken bij deze verzameling, die bijgebracht zijn uit wat in de veruitsteekende oorden van het museum vonden was. We vinden er moede exemplaren van het Friesche houtsnijwerk, in de z.g. kerfde-techniek, die hier in vroeger jaren vooral met noodel kunstvaardigheid werd beoefend. Er zijn verschillende kasten en kerstoven, die met fraai snijwerk zijn versierd; ook zien we een kleef, waaraan het spijkwerk enige overeenkomst vertoont met de puzelen van de z.g. kweekkasten, en dat men om die reden waarschijnlijk in de zeventiende eeuw kan plaatsen. Een Amsterdams kleef, terzijde het museum van den eieraar en het jaartal van zijn schepping — M.G.R. — 1790 — normaal en in opzichthoud als vulling van twee panelen aan de voorzijde. Dan zijn er enkele mooi bewaarde mangelplanken, waaronder een enkele het bewijs is van de meer dan gewone vaardigheid van den maker er staat en hangen enkele taalvormen, waaraan er een — een verleid — een hoofdtaal heeft, verwant aan de bruidstok van de meisjes in Harlingenland in Noorwegen.

Op een tafel van de tegenovergestelde wand zijn een aantal fragmenten van landversterking uitgestald. We zien hier tal van bouwstukken, zoals die voortkwamen aan de west-Hollandsche vier-deurkasten en aan de Friesche kwilkasten. Verder hangen er enkele bevestigingen, die aan de huizen deuren werden aangebracht, terzijde het geheel wordt getuigd door twee groote leeuwen, die eenmaal het meer — een schip, hetzelve schip of jaak, hebben gediend. Dan vinden we er een paar, z.g. binnendrieken uit kweekkasten, daartoe met een opgevoerd paneel, die echter in groote deuren boven in de kasten werden aangebracht. Een paar Hindelooper kastdeuren en een Hindelooper schouder ook breken niet. Het allermeeste voorbeeld van houtversterking is een groote houten

kast, vermoedelijk uit de vijftiende eeuw, die rijk met goddelijke motieven versierd is. Zoo zijn in alle uitvoerd dat men een diepe bewondering voelt voor den onbekende maker.

De afbeelding van de afbeelding wordt alomtegenwoordig door leden van de familie Kroon, die vroeger een inderzijde op het Jaakhuys Kerkt, en daarvoor op de kerk van de Bontepoortweg hebben gedreven. De hier gedragene bloemen en bladen bewijzen de vaardigheid van de heeren Geert en Jenke Kroon. Verder hangen er een paar troef en een paar puzende gesten beelden. Op een andere tafel liggen stalen linzen (kinderopvoed) daaraan staan enkele prachtige oude timmer driekokers en andere gebruiksvoorwerpen. We vinden er koperen kerstovens en verschillende kleine siervoorwerpen, die, evenals enkele oude wafelijzers bewijzen, dat men in dogelijk bij deze voorouders samenging.

De middenlaaf bevat eveneens heel veel mooie. Binnen staan een aantal fraaie eeuwige horloges, alomtegenwoordig uit Duitschland (Heerlab). Verder zijn er een groot aantal koperen, schijfpaden en houten taalplanken, die alomtegenwoordig door een rijk versierd. In een groote deuren liggen voorts allerlei rijkere voorwerpen, zoals houten puzende, knieldeuren, rommeldeuren, knieldeuren, stieldeuren, puzendeuren, en meer van dergelijke kleine snijwerken. De vroeger een in trek waren. Een andere deuren heeft een aantal houten en houten meubelen, ivoor- en meubelen, die met snij- en goudwerk versierd zijn. Alles in hout, hout en leer en vaak door den eeuwigden man uit het volk vervaardigd, en verder enkele Christenbeelden in hout en bronzen. Dan is er nog een rijk verzameling z.g. kerstovens, platen waaraan het houtwerk van het kerstoven van schieren werd afgedrukt, alvorens de kast werd geladen. Deze zijn zeer fraai bewerkt en sijn voor stekkerwerken.

Voor hem, die belang stelt in oude kunstnijverheid en oude volkstuken, is hier dus heel wat te zien. Zonder overduidelijk kan men dat ook spreken van een zeer belangwekkende tentoonstelling. Voor het publiek is de toegankelijk van 9 tot 12 en van 3 tot 5, alle op werkdagen.

Leeuw van een kofschip. (Eigen foto.)

Belangwekkende tentoonstelling in het Prinsessehof.

Iedere zomer wordt in het Prinsessehof een tentoonstelling gehouden van kunstnijverheid uit vroeger dagen, gebruiksvoorwerpen, die door den maker vaak op rijke wijze zijn versierd, en die daardoor, en door hun ouderdom, vaak meer dan gewone waarde hebben. Ditmaal is niet een bepaalde soort voorwerpen uitgestald; de organisatoren van deze expositie hebben artikelen van uiteenlopende hoedanigheid bijeengebracht, die, in groepen onderverdeeld, in de schilderijenzaal van het museum zijn opgesteld.

Er zijn zeer belangwekkende stukken bij deze verzameling, die bijeengebracht is uit wat in de verschillende depots van het museum voorhanden was. We vinden er mooie specimina van het Friesche houtsnijwerk, in de z.g. kerfsnede-techniek, die hier in vroegere jaren vooral met zooveel kunstvaardigheid werd beoefend. Er zijn verschillende kistjes en kerkstoven, die met fraai snijwerk zijn versierd; o.m. zien we een kistje, waarvan het snijwerk eenige overeenkomst vertoont met de paneelen van de z.g. kussenkasten, en dat men om die reden waarschijnlijk in de zeventiende eeuw kan plaatsen. Een Amelander kistje vertoont het monogram van den eigenaar en het jaartal van zijn schepping — M.G.R. — 1799 — normaal en in spiegelschrift als vulling van twee paneeltjes aan de voorzijde. Dan zijn er enkele mooi besneden mangelpanken, waaronder een enkele het bewijs is van de meer dan gewone vaardigheid van den maker; er staan en hangen enkele taaivormen, waarvan er een — een vrijster — een hoofdtooi heeft, verwant aan de bruidstooi van de meisjes in Hardangerland in Noorwegen.

Op een tafel aan de tegenovergestelde wand zijn een aantal fragmenten van kastversieringen uitgestald. We zien hier tal van leeuwenkopjes, zooals die voorkwamen aan de oud-Hollandsche vierdeurskasten en aan de Friesche keeftkasten. Verder hangen er enkele leeuwenkoppen, die aan de huisdeuren werden aangebracht, terwijl het geheel wordt geflankeerd door twee groote leeuwen, die eenmaal het roer van een schip, hetzij kofschip of tjalk, hebben gesierd. Dan vinden we er een paar, z.g. binnendeurtjes uit keeftkasten, deurtjes met een opengewerkt paneel, die achter de groote deuren boven in de kasten werden aangebracht. Een paar Hindelooper kastdeuren en een Hindelooper schoolbord ontbreken niet. Het allermooiste voorbeeld van houtversieringskunst is een groote houten kam, vermoedelijk uit de vijftiende eeuw, die rijk met Gothische motieven versierd is. Zoo fijn is alles uitgevoerd dat men een diepe bewondering voelt voor den onbekenden maker.

De afdeeling metaalbewerking omvat allereerst enkele stukken siersmeedwerk, vervaardigd door leden van de familie Kroes, die vroeger een smederij op het Jacobijner Kerkhof, en daarvoor op de hoek van de Bontepapesteeg hebben gedreven. De hier geëxposeerde bloemen en bladen bewijzen de vaardigheid van de heeren Geert en Jouke Kroes. Verder hangen er een ijzeren treft en een paar gesmede ijzeren beeldjes. Op een andere tafel liggen stukjes tinnen kinderspeelgoed; daarnaast staan enkele prachtige oude tinnen drinkbekers en andere gebruiksvoorwerpen. We vinden er koperen keukengerei en verschillende kleine siervoorwerpen, die, evenals enkele oude wafelijzers bewijzen, dat mooi en degelijk bij onze voorouders samengingen.

De middentafel bevat eveneens heel veel moois. Bovenop staan een aantal 18e eeuwse horlogestanders, afkomstig uit Duitschland (Iserlahn). Verder zijn er een groot aantal koperen, schildpadden en houten tabaksdoozen, die uitmunten door een rijke versiering. In een groote doos liggen voorts allerlei zilveren voorwerpjes, zooals loddereindoosjes, knottedoosjes, rammelaars, knopen, suikerstrooiers, pijpuitpluizers, en meer van dergelijke kleine snuisterijen, die vroeger zoo in trek waren. Een andere doos bevat speciaal houten en beenen mesheften, brei- en

messcheeden, die met snij- en drijfwerk versierd zijn, alles in been, hout en leer en vaak door den eenvoudigen man uit het volk vervaardigd, en verder enkele Christusbeeldjes in been en brons. Dan is er nog een rijke verzameling z.g. horlogeklouwen, plaatjes waarmee het binnenwerk van het horloge van achteren werd afgedekt, alvorens de kast werd gesloten. Deze zijn zeer fijn bewerkt en stuk voor stuk meesterwerkjes.

Voor hem, die belang stelt in oude kunstnijverheid en oude volkskunst, is hier dus heel wat te zien. Zonder overdrijving kan men dan ook spreken van een zeer belangwekkende tentoonstelling. Voor het publiek is ze toegankelijk van 9 tot 12 en van 1 tot 5, alles op werkdagen.

Illustraties:

- Een oude taaiplank. De hoofdtooi vertoont overeenkomst met de bruidstooi, zoals die door de meisjes uit Hardangerland (Noorwegen) nog wordt gedragen. (Eigen foto.)
- Roerleeuw van een kofschip. (Eigen foto.)

Leeuwarder nieuwsblad : goedkoop advertentieblad
28-06-1941

Een oude taaiplank. De hoofdtooi vertoont overeenkomst met de bruidstooi, zoals die door de meisjes uit Hardangerland (Noorwegen) nog wordt gedragen. (Eigen foto.)

Roerleeuw van een kofschip. (Eigen foto.)